

Enesekontrolli süsteem seemnekartuli kasvatuses

Mati Koppel

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Klaas Dijkstra

***Seed potato grower
in the Netherlands***

(2.märts 2006)

Conclusions

- A GOOD PARTNERSHIP BETWEEN FARMERS, NAK AND TRADE COMPANY'S IS ESSENTIAL
- A GOOD PARTNERSHIP IS A GUARANTEE FOR
 - - QUALITY OF SEED
 - - REASONABLE PRICE OF SEED
 - - INCOME FOR THE FARMER

Enesekontrolli vajadus

- Kartuli ja kartulikasvatusega on seotud suurim arv karantiinseid ja ohtlikke taimekahjustajaid
- Kartuli vegetatiivsel paljundamisel akumuleerub seemnemugulates mitmeid taimekahjustajaid

Enesekontrolli eesmärk

- Ohtlike ja mugulate kvaliteeti vähendavate taimekahjustajate tootmisüksusesse sattumise ja leviku vältimine
- Toodetud seemnekartuli tervisliku seisundi ja kvaliteedi tagamine

Enesekontroll ja riskianalüüs

- Enesekontrolli käigus hinnatakse haigustekitajate võimalikke tootmisüskusesse sattumise ja leviku teid ning viise (ohutegureid)
- Hinnatakse iga ohuteguriga seotud riski taset ja selle tõenäosust = riski suurus. Keskmise suurusega risk vajab abinõude rakendamist.
- Kavandatakse piisavate abinõude rakendamine tuvastatud riskide vältimiseks.

Käsitletavat taimekahjustajad

- Ohtlikud taimekahjustajad
- Ringmädanik
- Pruun-baktermädanik
- Kartuli värtnaviroid
- Kartulivähk
- Kartuliingerjas
-
- Seemne- ja mugulakvaliteeti vähendavad taimekahjustajad
- Märgmädanik ja varrepõletik
- Kartuli-mustkärn
- Harilik kärn
- Kartuli-süvikkärn
- Hõbekärn
- Kartulimardikas
- Kollane kartuli-kiduuss
- Valkjas kartuli-kiduuss
- Kartuli viirushaigused
- Mugula pruunmädanik
- Kuivmädanik

Taimakahjustajate allikad:

- Nakatunud seemnemugulad ja taimed
- Saastunud masinad ja taara, konteinerid
- Taimakahjustajate säilimine mullas
- Taimakahjustajate säilimine hoidlas

Taimakahjustajate leviku viisid

- Levik mugulapartiidega
- Levik saastunud mulla või masinatega
- Levik otsesel kontaktil
- Levik saastunud naaberpõldudel

Seemnekartuli tootja

NÄIDIS

enesekontrollisüsteem ja riskianalüüs

- Koostamise aeg: 12. detsember 2019
- Ettevõtte: Eesti Taimekasvatuse Instituut
- Taimeterwise registri nr: 51
- Aadress: J.Aamisepa 1, Jõgeva 48309
- Kontaktandmed: info@etki.ee telefon: 7766901

- Enesekontrolli eest vastutav isik: Olav Auksmaa
- Kontaktandmed: olav@etki.ee telefon: 7766923

- Koostaja: Mati

Ettevõtte lühikirjeldus

- Asukoht, maakasutus paiknemine, pind, naabrid
- Seemnekartuli tarnijad firmad/oma, paljundused
- Töötajad püsivad/ajutised
- Masinad oma/rendi
- Hoidlad eraldi hoidla seemnekartulile
- Ohtlike taimekahjustajate esinemine kui on

Riskianalüüs

Tegevus	Ohutegur	Riski tase	Riski tõenäosus	Riski suurus	Rakendatavad abinõud
Seemnekartuli toomine ettevõttesse			Puudub	Puudub	
Põldude valik		Väike	Väike	Väike	
Mullaharimine		Keskmine	Keskmine	Keskmine	
Kartulipanek		Suur	Suur	Suur	
Kasvuaegne hooldus					
Kartulikoristus					
Säilitamine					
Sorteerimine					
Pakendamine, ladustamine, transport					

Väike risk – erilisi abinõusid ei vaja, kuid pidev ohutusabinõude teadmine ja täitmine on vajalikud

Keskmine risk – tuleb planeerida abinõud sõltuvalt ohuteguri võimalikust kahjulikkusest

Suur risk – nõuab kiiret abinõude rakendamist

Riskianalüüs

Tegevus	Ohutegur	Riski tase	Riski tõenäosus	Riski suurus	Rakendatavad abinõud
Seemnekartuli toomine ettevõttesse					
Ost	Väga vastuvõtlik sort viirustele või haigustele	Keskmine			Tutvumine sordikirjeldusega ja sordi valik
Ost	Peitelise viirusnakkuse esinemine	Keskmine			Tutvumine sordikirjeldusega ja sordi valik
Transport	Ohtlike taimekahjustajatega saastunud transpordivahendid	Suur			Usaldusväärse partneri kasutamine. Ladustamine eraldi
Transport	Ohtlike taimekahjustajatega saastunud taara	Suur			Pakendite vaatlus vastuvõtul. Ladustamine eraldi
Vastuvõtmine	Mädanike ja kärnanakkuse esinemine seemnekartulil	Väike			Mugulanalüüsi tulemuste arvestamine, mugulate vaatlus vastuvõtul

Riskianalüüs

Pakendamine, ladustamine, transport				
Pakendamine	Taimkahjustajate edasikandumine saastunud taaraga	Suur		Välditakse kottide/võrkude korduvkasutust
Ladustamine	Tarbe- ja seemnekartuli juhuslik segunemine	Väike		Seemnekartuli ladustamine eraldi hoidlas
Transport	Taimkahjustajate edasikandumine saastunud konteineritega	Suur		Ei kasutata võõraid konteinereid. Oma konteinereid ei laenata välja

Puhastamise/desinfitseerimise päevikud

Kuupäev	Hoidla, konteiner, sorteer, masin	Kasutatud vahend	Tegija

Efekttiivne enesekontroll tagab
probleemideta seemnekartuli
kasvatuse